

**UCHWAŁA NR /2021
RADY GMINY W SECEMINIE**

z dnia 24 lutego 2021 r.

w sprawie: uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2026.

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U z 2020 r., poz. 713 z późn. zm.) art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r, poz. 218)

**Rada Gminy Secemin
uchwala:**

- §1.** Uchwala się i przyjmuje do realizacji „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2026” stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.
- § 2.** Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Secemin.
- § 3.** Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik nr 1 do uchwały Nr ../2021
Rady Gminy Secemin
z dnia 24 lutego 2021r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2021 – 2026**

SECEMIN 2021

I. WPROWADZENIE

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinach oraz zmniejszenia jej negatywnych skutków w życiu społecznym i rodzinnym tworzy się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie gminy Secemin na lata 2021-2026. Uchwalenie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Secemin przez Radę Gminy, to zadanie wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Celem strategicznym programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona ofiar w rodzinie oraz zwiększanie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy. Program określa szczegółowe zadania do realizowania, ukierunkowane na: rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.

Zgodnie z zapisem w art. 6, ust. 2 pkt. 1-4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz.218) oraz innych ustaw do zadań własnych gminy należy:

1. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
3. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
4. tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Secemin ma charakter długofalowy. Działania obejmują lata 2021 – 2026. W miarę potrzeb i sytuacji społecznych mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. z 2009 r., Nr 114 poz. 946).
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2020r. poz.218)
- Ustawa z dnia 12 marca z 2004 r o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 roku, poz. 1876 ze zm.)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277)
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz.821)

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011, Nr 209 poz.1245).

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Secemin na lata 2021-2026 wpisuje się w cele i kierunki działań innych dokumentów strategicznych. Należą do nich m.in.:- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 r. którego celem głównym jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce.

Program jest spójny z Programami:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Secemin na lata 2015-2020,
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Secemin na rok 2021

II. DEFINICJA PRZEMOCY W RODZINIE

Podstawowym dokumentem regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest ustawa z dnia 29 listopada 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która pojęcie przemocy definiuje jako *„jednorazowe lub powtarzające się umyślne działania naruszające prawo lub dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym.*

Przemoc najczęściej jest kojarzona z biciem, popychaniem kopaniem, zmuszaniem człowieka do upokarzających czynności, stosowaniem broni i gwałtem. Przemocą jest także poniżanie i obrażanie człowieka, oczernianie go przed innymi, wyzwiska i obelgi oraz ograniczanie swobody i naruszanie poczucia własnej wartości.

Definicja przemocy zawiera cztery podstawowe kryteria, na podstawie których, możemy ją rozpoznać:

- **Intencjonalność** – czyli działanie sprawcy przemocy jest zamierzone
- **Dysproporcja sił** – sprawca przemocy ma przewagę (fizyczną, emocjonalną, intelektualną, ekonomiczną, społeczną) nad ofiarą
- **Naruszanie godności i praw** – sprawca przemocy wykorzystując swoją przewagę rani prawa ofiary np. prawo do godności i nietykalności cielesnej
- **Powodowanie cierpienia i szkód** – działanie sprawcy przynosi szkody fizyczne, psychiczne i materialne osobie krzywdzonej, które zmniejszają jej zdolność do samoobrony.

Wyróżnia się następujące rodzaje przemocy:

- **Przemoc fizyczna** – każde agresywne zachowanie skierowane przeciwko ciału ofiary, mogące prowadzić do bólu oraz fizycznych obrażeń (m.in. popychanie, obezwładnienia, szarpanie, policzkowanie, uderzanie pięścią, kopanie, duszenie, rzucanie przedmiotami, użycie broni).

- **Przemoc psychiczna** – agresywne zachowania które mają na ogół charakter poniżający lub budzący poczucie zagrożenia i wywołują emocjonalny ból i cierpienie (m.in. wyśmiewanie, wyzywanie, krytyka, groźby, kontrolowanie i ograniczenie kontaktu z innymi osobami).
- **Przemoc ekonomiczna** – uniemożliwianie dostępu do rodzinnych dostępów finansowych, okradanie, zaciąganie kredytów i zmuszanie do zaciągania pożyczek wbrew woli współmałżonka (m. in. Odbieranie zarabianych pieniędzy, niezaspokajanie materialnych potrzeb rodziny, uniemożliwianie podjęcia pracy).
- **Przemoc seksualna** - wymuszanie pożycia seksualnego lub nieakceptowanych i niechcianych praktyk seksualnych. Przemoc seksualna jest często przez ofiary molestowania ukrywana, co w znacznym stopniu utrudnia im udzielanie pomocy.
- **Zaniedbania** - ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Rodzaje przemocy: fizyczna, psychiczna, ekonomiczna i seksualna mogą się przenikać, ale każda może też występować osobno. Osoby dotknięte przemocą w rodzinie często doświadczają kilku jej form jednocześnie, przemoc w rodzinie najczęściej nie jest jednorazowym zdarzeniem. Zazwyczaj, jeżeli ktoś raz zastosował przemoc wobec bliskich osób, może zastosować ją po raz kolejny.

Osoby zajmujące się zawodowo przemocą w rodzinie obserwują, że przemoc powtarza się w charakterystycznym schemacie zwanym cyklem przemocy.

III. ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY SECEMIN

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie Secemin z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie. Informacje statystyczne niezbędne do opracowania diagnozy zjawiska przemocy na terenie gminy Secemin zostały pozyskane z jednostek zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych w tym problemów przemocy zlokalizowanych w gminie.

Gmina Secemin liczy 4823 mieszkańców (stan na 31.12.2020r.) z czego 2420 stanowią kobiety natomiast 2403 stanowią mężczyźni. Dominującą grupą wiekową są mieszkańcy w wieku produkcyjnym: 1223 - mężczyźni między 18 a 64 rokiem życia natomiast 1573-kobiety między 18 a 59 rokiem życia. W wieku poprodukcyjnym jest 787 kobiety, 405 mężczyzn i 835 dzieci oraz młodzież do 18 roku życia.

Według danych członków Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Secemin realizowano procedurę „Niebieskie Karty” w sposób następujący:

Tabela 1. Procedura Niebieskiej Karty na terenie Gminy Secemin.

Rok	2016	2017	2018	2019	2020

Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta”	29	27	18	20	9
Liczba rodzin w których wszczęto procedurę „NK”	21	22	12	14	9
Liczba osób w rodzinach w których wystąpił problem przemocy	78	71	44	52	41

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Secemin.

Na przestrzeni lat 2016-2020 w gminie Secemin według danych przedstawionych w powyższej tabeli można zauważyć zmniejszanie się przypadków występowania przemocy w rodzinach. Otwarcie się na problem przemocy jak również fakt zainteresowania się owym zjawiskiem, które szeroko rozpowszechniają także media ułatwia podjęcie działań oraz zwiększa społeczną świadomość wobec problemu, który przestaje być skrywany w „czterech ścianach” i wstydlivy do zgłoszenia.

Istotną rolę w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w naszej gminie odgrywa policja, czyli dzielnicowy, który współpracuje z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, tut. Ośrodkiem Pomocy Społecznej, ze Szkołami i Przedszkolem oraz Kuratorami Sądowymi.

Ze statystyk policyjnych wynika, że na terenie gminy Secemin w 2020 r. zostało przeprowadzonych 747 interwencji z tego 81 interwencji domowych, gdzie sprawcą przemocy była osoba uzależniona od alkoholu. W 9 przypadkach wszczęto procedurę „Niebieskiej Karty w rodzinach, które zostały objęte działaniami grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego.

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w okresie od

1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. wpłynęło 5 wniosków celem uruchomienia procedury przymusowego leczenia odwykowego. W związku z powyższym zostało wezwanych 6 osób na posiedzenia GKRPA w celu podjęcia przez nich stosownych działań motywujących do życia bez alkoholu.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że 7.98% ludności gminy korzysta z zasiłków pomocy społecznej. Wśród tej grupy 25 rodzin to rodziny z problemem alkoholowym, a 4 to rodziny dotknięte przemocą gdzie prowadzona była procedura „Niebieskiej Karty”.

W 2020 roku 24 rodziny korzystały z pomocy Punktu konsultacyjnego. Ofiarami przemocy były najczęściej kobiety i dzieci natomiast sprawcami byli mężczyźni, w większości przypadków po spożyciu alkoholu.

Na podstawie przeprowadzanych wywiadów środowiskowych i spostrzeżeń pracowników socjalnych można stwierdzić, że zjawisko przemocy na terenie Gminy jest już trochę rozpowszechnione. Nie należy jednak tego problemu bagatelizować lub pozostawiać jako nie istniejący, albowiem sprawy związane z przemocą często jeszcze przez niektórych są skrywane i być może o wielu przypadkach pracownicy socjalni mogą nie mieć rozeznania. Przemoc może wystąpić w każdej rodzinie niezależnie od jej statusu społecznego czy sytuacji ekonomicznej.

IV. ADRESACI PROGRAMU:

Program przeznaczony jest dla mieszkańców Gminy Secemin głównie skierowany jest do:

1. Ofiar przemocy w rodzinie:
 - dzieci,
 - współmałżonkowie lub partnerzy w związkach nieformalnych,
 - osoby starsze,
 - osoby niepełnosprawne,
2. Sprawców przemocy w rodzinie.
3. Przedstawicieli instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą.
4. Społeczności lokalnej.

Cel główny programu

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz tworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc oraz ochrony ofiar przemocy.

Cele szczegółowe programu:

1. Koordynacja działań pomocowych realizatorów programu.

Zadanie 1:

Działalność Interdyscyplinarnego Zespołu do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie:

Cel zespołu:

Szybkie i skuteczne podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, a także planowanie i realizacja działań pomocowych w oparciu o diagnozę potrzeb.

Zadania Zespołu:

- Kompleksowa pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy,
- Przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy,
- Wypracowanie procedur interwencji kryzysowej wobec ofiar i sprawców przemocy
- Kierowanie ofiar i sprawców przemocy do odpowiednich specjalistów
- Monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy, a w szczególności uruchamianie współpracy między różnymi instytucjami pomocowymi,
- Zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą „Niebieskiej Karty”,

- Gromadzenie informacji na temat instytucji udzielających pomocy rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy domowej,
- Analiza wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku leczenia odwykowego składanych do GKRPA pod kątem związku między nadużywaniem alkoholu a stosowaniem przemocy,
- Występowanie z zawiadomieniami do prokuratury o podejrzeniu popełnienia czynów określonych w art. 2 § 2 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Zadanie 2:

Poszerzenie działalności Punktu Informacyjno - Konsultacyjnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Uzależnień.

Cele realizacji zadania:

1. Wsparcie prawne i psychologiczne dla osób pokrzywdzonych przemocą jak również stosujących przemoc w rodzinach oraz osób uzależnionych od alkoholu

Zadania Punktu:

- Udzielanie wsparcia emocjonalnego
- Udzielanie wsparcia psychologicznego i prawnego
- Prowadzenie działań informacyjno – konsultacyjnych oraz terapeutycznych dotyczących spraw związanych z rozwiązywaniem problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Gromadzenie i udostępnianie informacji o instytucjach i organizacjach udzielających pomocy osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy,
- Gromadzenie i udostępnianie informacji o instytucjach i organizacjach realizujących programy terapeutyczne – korekcyjne wobec sprawców przemocy.

II. Systematyczna edukacja środowiska lokalnego.

Zadanie 1:

Przygotowanie i udostępnienie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym.

Cele realizacji zadania:

Ułatwienie dostępu do podstawowych informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy oraz podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców gminy na temat przemocy domowej.

Realizacja zadania:

- Umieszczenie informacji na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy <http://ugsecemi.vot.pl/> oraz w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej <http://www.gopssecemin.pl/>, Komendzie Powiatowej Policji, Szkołach i Placówkach opieki zdrowotnej oraz systematyczne aktualizowanie tych informacji,
- Rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy,
- Publikowanie na stronie internetowej Gminy Secemin, GOPS-u informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej,

Zadanie 2:

Promowanie efektywnych sposobów rozwiązywania konfliktów w rodzinie oraz sposobów radzenia sobie z agresją i złością.

Cel realizacji zadania.

Nabywanie umiejętności rozwiązywania konfliktów oraz radzenia sobie z agresją.

Realizacja zadania wobec wybranych grup:

1. Dzieci i młodzież:

- Promowanie zajęć edukacyjno – wychowawczych w szkołach i świetlicach środowiskowych,
- Realizacja szkolnych programów profilaktyki przemocy,
- Wspieranie aktywnych form spędzania czasu wolnego promujących zachowania bez agresji

2. Dorośli:

- Konsultacje z terapeutą,
- Terapia dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- Uczestnictwo w spotkaniach grupy AA oraz grupy terapeutycznej

III. Systematyczna edukacja przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy w rodzinie.

Zadanie 1:

Udział osób i grup zawodowych w specjalistycznych szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy.

Cel realizacji zadania

- Podniesienie poziomu wiedzy różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy,
- Profesjonalne przygotowanie poszczególnych grup do realizacji działań pomocowych,
- Udział w szkoleniach i konferencjach organizowanych dla osób i grup zawodowych bezpośrednio związanych z problematyką przemocy domowej.

V. REALIZATORZY PROGRAMU

- Urząd Gminy w Seceminie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Punkt Konsultacyjno – Informacyjny,
- Komenda Powiatowa Policji we Włoszczowie,
- Placówki Opieki Zdrowotnej,
- Placówki Oświatowe
- Sąd Rejonowy we Włoszczowie.

VI. ZAŁOŻENIA GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE SECEMIN

1. Podstawowym zadaniem służb i członków zespołu interdyscyplinarnego jest zatrzymanie przemocy w rodzinach, bowiem bez tego pomoc jest nieskuteczna.
2. Najważniejsze jest bezpieczeństwo osób doznających przemocy w rodzinie.
3. Za przemoc w rodzinie zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy niezależnie od tego jak zachowywała się ofiara przemocy.
4. Nikt nie ma prawa stosować przemocy i krzywdzić drugiego człowieka.
5. Nie ma żadnego usprawiedliwienia dla osób stosujących przemoc i agresję wobec bliskich.
6. Ofiara przemocy w rodzinie doznała cierpienia wskutek wielokrotnego urazu.
7. Zrozumiałe i dopuszczalne są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu oraz zmienność decyzji ofiary przemocy domowej, które wynikają z lęku i obawy przed sprawcą bowiem jest to skutek doznanych urazów.

VII. MONITOROWANIE

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Na bieżąco sprawowany będzie nadzór nad realizacją programu i podejmowanie niezbędnych działań zmierzających do osiągnięcia celów wyznaczonych w programie.

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Źródłem finansowania zadań zawartym w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, są środki własne Gminy oraz pozyskane dotacje celowe na realizację zadania z tego zakresu.

IX. PODSUMOWANIE:

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026 jest kontynuacją Programu realizowanego w latach 2016-2020 uzupełniony o zdobyte doświadczenia oraz umiejętności, który znajdzie odzwierciedlenie i będzie go można dostrzec w:

1. zwiększeniu społecznej wrażliwości i zaangażowaniu w problemy dotyczące przemocy w rodzinach
2. zmianie postaw społeczności lokalnej wobec problemu przemocy
3. profilaktyce i edukacji dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie poznania skutków stosowania przemocy w rodzinach
4. promowanie metod wychowawczych bez stosowania przemocy w rodzinie i w szkole
5. zwiększenie dostępności i skutecznej pomocy dla osób pokrzywdzonych przemocą
6. aktywnym zaangażowaniu lokalnej społeczności w pomoc ofiarom przemocy jak również skutecznym oddziaływaniu na sprawcę przemocy.

Program ten zakłada konieczność szybkiego i efektywnego oraz interdyscyplinarnego działania wszystkich służb skierowanych w równej mierze na przeciwdziałanie przemocy, ochronę ofiar przemocy i oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinach.

Intencją programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest dążenie do integracji i aktywizacji specjalistów oraz instytucji w obrębie poszczególnych jego części w celu skutecznej pomocy osobom pokrzywdzonym z jednoczesnym pakietem działań dla osób stosujących przemoc w rodzinach